Cena Din 2.—

Moder človek ne žaluje za izgubo, marveč gleda, da jo nadomesti.
Shakespeare

Rokopisi se ne vračajo

RAZGLED

Poštnina plačana v gotovini

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova c. št. 11/I.
Naročnina: letno Din 80.—, polletno 40.—, četrtletno 20.—
Oglasi po ceniku
Čekovni račun št. 16.536 / Telefon št. 2365

Leto II. Št. 1 | Maribor, 6. januarja 1934 | Izhaja vsako soboto

Dr. F. Miler (Maribor):

Gospodarske zahteve Maribora in njegovega zaledja

III.

V zadnjem času čujemo resne klice po »Narodnem svetu«. Upravičene so te zahteve, ker opažamo **mnogo več** narodno-kulturnih **društev in organizacij,** kakor **potrebnih uspehov.**

Je sicer še dosti obmejnih Slovencev, ki žrtvujejo čas in denar za obrambo meje in rešitev našega obmejnega narodnega življa v korist države in narodno-kulturne osvoboditve. Ko pa vidimo, koliko druge države in drugi narodi v svojem osrčju žrtvujejo za obmejne postojanke, nas prešinja **živa želja, da bi se zavedali svojih dolžnosti tudi tisti naši kapitalisti na vidnih mestih, (katerim bi moral narekovati to že njih ugled) in tiste borze, Ilice in čaršije, katerim je samo denar bog in smoter države.**

Toda tudi denarne žrtve še ne krijejo vseh potreb. **Pred vsem je treba bolj gojiti medsebojno spoštovanje, bolj poudarjati slovensko skupnost že z ozirom na Slovence onstran meje in iskati v medsebojni ljubezni vse tisto, kar nas druži.**

Treba bo prenehati z razlikovanjem slovenskih državljanov prve, druge in tretje kategorije, s samohvalnim čaščenjem samo svojega patriotizma, z odkrito ali prikrito denuncijantsko sovražnostjo proti takim, ki so se že izkazali kot dobro jugoslovansko orientirani Slovenci v težjih časih, ali proti takim mirnim slovenskim delavskim in kmečkim slojem, ki se jih prejšnjim vplivom laže odtegne z dobro besedo, kakor pa z bičem.

Treba pa bo vsekakor v duhu 6. januarja in po najvišjih željah našega dobrega kralja že enkrat premostiti tiste v narodu umetno ustvarjene prepade, ki škodujejo ne samo državljanski in patriotični jugoslovanski zavesti, ampak tudi gospodarskemu napredku.

Če je torej potreben »Narodni svet«, da se narodni in državljanski pokret na meji čim bolj okrepi, konsolidira ter očisti, **je istotako potreben gospodarski Narodni svet v interesu skupnega gospodarskega napredka, oviranega ne samo po dogodkih, katerih ni zakrivil narod sam,** ampak **tudi po prej omenjenem nezaupanju in sovražnem razlikovanju.**

Maribor — Glavni trg z rotovžem

Ako tedaj obravnavamo gospodarski razvoj na meji, ne smemo zakrivati te rak-rane na našem narodnem telesu ter moramo poudarjati srčno željo vseh dobromislečih, da se te razmere, ki ubijajo prepotrebno gospodarsko edinstvo in skupno sodelovanje, vendar enkrat zboljšajo.

Če se ogledamo po gospodarskih centrih v Sloveniji, vidimo, da obvladuje **Ljubljana** pod vplivom banske uprave, kulturnih institucij, socijalnih in gospodarskih zavodov poleg ožjega zaledja, to je okolice in Gorenjske, tudi še sicer velik del banovine, da je **Novo mesto** središče Dolenjske, **Celje** stočišče Savinjske, Saleške in Mislinjske doline, da ima celo **Kranj** svoj poseben vpliv, da je pa mesto Maribor izgubilo svoj gospodarski vpliv na vse tiste bolj oddaljene kraje, ki so imeli prej za sedež mariborske oblasti mnogo več gospodarskega smisla in potrebe.

Naša neposredna interesna sfera sega danes komaj do Št. Ilja, do Marenberga, do Poljčan in do Ptuja. Mežiška dolina, kraji niže Ptuja, in zlasti vse Prekmurje — pa so za nas kakor izven države. Le nekaj potnikov vé zanje in tisti, ki čitajo duhovniške in učiteljske izkaze ali pa podeželske liste. Vrhutega je še nekaj narodnih, nekaj kulturnih vezi, in pa škofija je v Mariboru. Intenzivnega gospodarskega sodelovanja, ki bi bilo istotako potrebno za mesto Maribor in vso prejšno skupnost mariborskega velikega županstva, pa ni več. To pa je v veliko škodo skupnemu našemu gospodarskemu napredku.

Če hočemo priti resno do neke koristne centralizacije, moramo najprej gospodarsko povezati najnižje edinice in ustvariti na celem našem obmejnem podeželju nove krepke gospodarske vezi, nove pa posebno tudi radi tega, ker so stare propadle in še propadajo.

Kam je prišlo solidno in krepko zadružništvo, ki se je pred 50 leti začelo ustanavljati pod najhujšim nemškobirokratskim absolutizmom, zadružništvo, ki je postalo po požrtvovalnem in nesebičnem delovanju znanih rodoljubov uspešna opora za osamosvojitev in obrambo slovenskega naroda in gospodarstva pred potujčevanjem in gospodarskim zavojevanjem! Kam so prišle zadružne posojilnice in hranilnice, ki so uživale zaupanje ljudstva in ga navadile varčevati in pomagati si z lastnimi močmi? Kakor sence še životarijo pred neznano usodo, med tem **ko se je narod navadil, da zaupa svoj denar samo še domači postelji ali piskru, ki ga zakoplje v zemljo.** Brez kredita so najboljši zavodi in brez svežega gospodarskega udejstvovanja, med tem ko je drugim zamrla vsaka zavest dolžnosti.

Kakor pred 50 leti v cvetu liberalno - gospodarskega sistema, se v našem narodu celo tam, kjer je jedro sicer še zdravo, poraja danes samo še sebično udejstvovanje posameznikov, ki si pomagajo vsak po svoje, ustvarjajoč in povečavajoč splošno nezaupanje. To pa mori vsako skup-

Ljubljansko pismo

Dragi tovariš,

to pismo sem napisal v Silvestrovi noči, ko smo jemali slovo od starega leta in z velikimi upi pozdravljali novo leto.

Slovo od starega leta nam ni bilo prav nič težko; saj je bilo na celi črti zanič. Kar se vremena tiče, uštevši tista vremena, o katerih je prerokoval naš Prešeren, da se bodo Kranjcem zjasnila, bi o letu 1933. po pravici lahko rekli to, kar je rekel Napoleon leta 1815. po bitki pri Waterloou: »Devet mesecev dežuje, tri mesec sneži, in to imenuje ta sodrga domovino!«

Sploh: najboljše je, če o letu 1933 nič več ne govorimo. Zagrinjalo dol! Škoda ga je samo v toliko, v kolikor je za sedanji človeški rod izgubljeno.

Zato naj nam pa nebesa milostno naklonijo srečnejše leto 1934! Ta molitev je kipela v Silvestrovi noči iz src vseh, ki so obteženi — in kdo med nami ni obtežen?!

Kar mene zadeva, si od novega leta veliko obetam; že zato, ker veliko dam na slovito francosko vedeževalko Madame Fraya. Prosim na primer: za lansko leto je prerokovala, da bo Francijo pred koncem leta zadela velika železniška nesreča, in evo: Grozovite katastrofe na božični večer pri Lagnyju.

Za leto 1934. napoveduje ta simpatična Madame Fraya, da bo prineslo človeštvu veliko dobrega. Kar me pa izmed vsega najbolj veseli, je ta njena prerokba, da bo v politični galeriji Evrope nastala velika sprememba. Stara generacija politikov da bo skoro popolnoma izginila iz javnega življenja in naredila prostor novim, mlajšim možem. Ker geografsko spada k Evropi tudi Jugoslavija, veljajo ti razveseljivi izgledi, ki jih odpira Madame Fraya, nedvomno tudi za nas. In če se to uresniči, tedaj bo to kakor za druge evropske narode, tako tudi za naš narod gotovo samo sreča.

Kako bodo nastopile te spremembe? Madame Fraya prerokuje politikom stare generacije toli prizanesljivo koli neusmiljeno, da jih ne bo odstranil kak nasilen dogodek, ampak, da jih bo večinoma lepo pobrala smrt.

Jaz sem dobra duša in našim politikom absolutno ne želim smrti, marveč jim želim iz vsega srca, naj bi še dolgo let — do skrajnih mejâ življenja — počivali na svojih lovorikah ob prijetnem uživanju mastnih penzij in sinekur. Zadnjič smo brali, da obremenjuje naš državni budget nad 1¼ milijarde pokojnin, pa torej par milijončkov gor ali dol že ne igra vloge, to radi riskiramo, — samo izginejo naj gospodje v zasluženi pokoj in naj se umaknejo novim možem, ki bodo znali prijeti za delo na pravem koncu in nas spraviti ven iz današnjih težav in nadlog.

Pa zopet imam pred očmi 6. januar 1929, ki je hotel pomesti z vso staro šaro, in vedno-zopet prebiram in premišljujem kraljev manifest.

Najvišji narodni in državni interesi ter njihova bodočnost mi nalagajo, da se kot vladar in sin te zemlje obračam neposredno na narod in da mu odkrito in iskreno povem to, kar mi v sedanjem trenutku nalaga moja vest in moja ljubezen do domovine.

Prišel je čas... ko med narodom in kraljem ne more in ne sme biti več posredovalca!

Tekom tolikih prestanih naporov in tolike potrpežljivosti, ki sem jo pokazal v izvrševanju svojih visokih dolžnosti, je mojo dušo trgal obupni klic naših narodnih množic, delavnih in rodoljubnih, toda izmučenih, ki so vodene po svojem naravnem in zdravem razsodku, že davno videle, da se ne more več iti po potu, po katerem se je doslej šlo...

Pretresljive besede so to! In jaz pravim: Še čez stoletja, ko od nas ne bo več prahu in bo naša doba že davna zgodovina, bo ta manifest kralja Aleksandra iz leta 1929. zanamcem, ki ga bodo brali v zgodovinskih knjigah, segal v dušo. Ne toliko kot politični, kolikor kot človeški dokument. Zakaj iz njega zveni bolestni vzkrik moža poštenjaka, borečega se proti nepoštenju.

Nas, ki smo sodoživljali tisto žalostno prvo desetletje mlade Jugoslavije, pa zadeva ta manifest tolikanj bolj v živo. Mi popolnoma razumemo svojega kralja, mi razumemo, kako je morala njegova domovini in narodu vdana duša trpeti pod vsem tem, kar se je tedaj dogajalo v naši državi.

Kakšne obupne razmere so to bile, kaka nezaslišana korupcija, kako podivjano partizanstvo! Saj se je moralo kralju tedaj goditi kakor Napoleonu, ko je kot prvi konzul prevzel državno oblast in takrat izjavil:

Ob petletnici šestojanuarskega manifesta našega kralja Aleksandra ponavljamo svečano, kar smo v 1. številki »Razgleda«, posvečeni kralju kot vodniku naroda, začrtali kot program in pravec, ki mu hoče slediti naš list:

Šestojanuarska ideja mora biti vsem pravim Jugoslovanom zvezda vodnica. V njenem svitu je zajamčena srečna bodočnost Jugoslavije.

Zato je dolžnost in naloga vseh patriotov, da posvetijo svoje delo in moči tej ideji — v cilju, da se izvrši obnova naše države vseskoz in dosledno v zamisli, zasnovi in na sankcijah 6. januarja 1929.

Pozdravljamo vse brate, ki bodo v tem duhu in tem cilju obhajali petletnico šestojanuarskega manifesta.

Pozdravljamo zlasti borce Jugoslavije, ki bodo v nedeljo na svojem velikem zboru v Ljubljani manifestirali za to idejo.

Živel kralj! Živela domovina!

nost, vsak napredek in vsako zdravo podjetnost. Ta podoba podeželja ni v bistvu mnogo boljša v mestnih pridobitnih krogih in ne pri delavcih ne pri intelektualnih poklicih.

V to razoranost in nezaupljivost, ki postaja v svojem nadaljevanju prava nevarnost za ves razvoj slovenskega gospodarstva in našega narodnega zdravja, je treba čimprej poseči z združenimi močmi, z najboljšo voljo in iskreno ljubeznijo do naroda!

Prepozno je, da samo **nekateri** tu in tam svarijo, prepozno, da skušajo samo **nekateri** z ugodnimi poročili in dobrimi nauki podpreti vero v boljše čase in optimistično razpoloženje. Danes, ko tudi poslanci priznavajo, da ne morejo več, kakor bi hoteli, je prišel čas, da se brez razlike mišljenja o pravilnem razvoju političnih smeri **združijo vsi, ki želijo našemu narodu dobro in ki sledijo vzvišenim besedam in intencijam našega kralja v manifestu 6. januarja 1929.**

V vsakem kraju in okraju naj se najuglednejši gospodarji in možje zbirajoč svoje sile v zadružni in drugi priporočljivi obliki, iz malih edinic strnejo v večje, ter tako skupno z gospodarstveniki Maribora in okolice združijo v zajednico za ves okoliš bivše mariborske oblasti.

Taka obramba gospodarsko najuglednejših, podprta od vseh dobromislečih, bi bila v stanu ustvariti zadrugo ali zavod, ki bi si **vsaj deloma zopet osvojil zaupanje ljudstva in s tem rešil najprej zakopana in skrita denarna sredstva iz sedaj dvomljivih in nevarnih, gotovo pa neplodnih skrivališč, v gospodarsko življenje.**

V novih zadružnih obvezah in vplačilih stotin najboljših naših ljudi, v njihovi strogi presoji in praksi bi bila dana boljša varnost nego v posteljah in zemlji.

Pri pravilnem in previdnem ravnanju in nalaganju bi ta družba **poleg varnosti** lahko zasigurala tudi kake obresti. Če bi tudi te obresti v začetku 2—3% vloženega kapitala ne presegale, bi vendar ta pokret s svojo strogo solidnostjo, varčnostjo in previdnostjo ustvaril **poleg vračajočega se zaupanja tudi zdrav optimizem,** pred vsem pa tistega že tako propadlega duha skupnosti in vzajemnosti, katerega se samo tisti bojijo, ki nimajo čiste vesti.

A to bi še ne smelo biti vse. Skupno gospodarsko udejstvovanje bi se moralo obnoviti in izboljšati tudi v drugem oziru!

(Sledi četrti članek.)

POLITIČNI RAZGLED

Razorožitvena pogajanja

so — po vseh zunanjih znakih soditi — dospela z rimskim sestankom med angleškim zunanjim ministrom Simonom in laškim ministrskim predsednikom Mussolinijem in spričo izročitve francoske spomenice v Berlinu sedaj vendarle v dokončno fazo. To pa tembolj, ker se 21. januarja sestane v Ženevi glavni odbor razorožitvene konference pod predsedstvom Hendersona. Ob tej priliki bodo karte vseh velesil že popolnoma odkrite in tedaj se bo videlo, komu je bilo res za razorožitev in kdo je iskal prilike za zavlačevanje resnične razorožitve. Kakor je razvidno iz najnovejših odkritij francoskega tiska, se glasi vsebina spomenice, ki jo je poslanik François-Poncet izročil kancelarju Hitlerju, skoro v celoti odklonilno. Francija odklanja ločene razgovore z Nemčijo, odklanja poseben nenapadalni pakt, češ, da je lokarnski dogovor itak dovoljna garancija dosedanje francoske varnosti. Nadalje odklanja Francija vsako revizijo vojaških klavzul verzajske pogodbe. Dosedanja nemška armada, ki šteje 100.000 mož, bi se po francoskih željah lahko zvišala na 200.000 mož, in sicer v obliki milice s kratkoročno vojaško obveznostjo, to pa le tedaj, če Hitler razpusti svoje napadalne oddelke (SA in SS). Nemška vlada je že prej oficijelno izjavila, da o razpustu napadalnih oddelkov ne more biti govora, ker jih narodnosocialistična stranka potrebuje za obrambo režima proti podtalnemu komunizmu. Če je res, da Francija odklanja tudi diskusijo o Posaarju, potem je sigurno, da Nemčija tega odgovora ne bo smatrala za primerno bazo nadaljnih pogajanj. V tem primeru se razorožitvena pogajanja ne bi pomaknila preko mrtve točke, ki jo je zabeležila Evropa 14. oktobra preteklega leta.

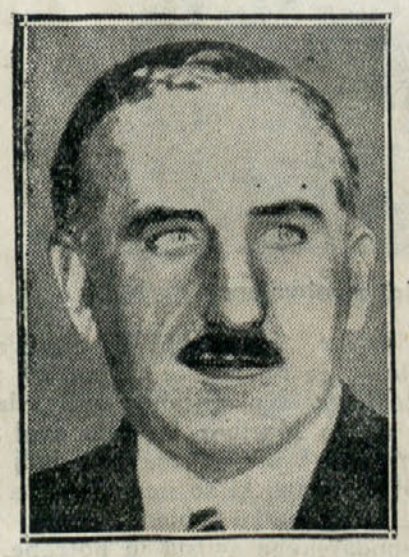

Romunski ministrski predsednik Duca, ki so ga ustrelili fašistični dijaki

V Romuniji

se po umoru ministrskega predsednika Duce razvijajo dogodki v smeri, ki daje misliti. Napovedana koncentracijska vlada se je izjalovila in liberalcem ni preostalo nič drugega kot homogena liberalna vlada. Angelescu, ki ga je kralj imenoval za ministrskega predsednika, je odstopil, ker so se preklarije v liberalni stranki po smrti Duce tako zgostile, da je grozil razkol. Na čelo vlade se je sedaj preril Jurij Tartarescu, dosedanji generalni tajnik stranke, nihče pa ne more oceniti sedanjo situacijo z ozirom na vprašanje, kako dolgo se bo čisti liberalni režim obdržal na krmilu. Veter, ki so ga sejali liberalci s svojimi nasilnimi volivnimi metodami, je razpihal vihar, ki je odnesel sicer kmetsko stranko dr. Mania, ni pa izključeno, da bodo liberalci že kmalu morali jesti grenki kruh opozicije.

Vpliv obtoka denarja na razvoj gospodarstva

Opozarjamo naše čitatelje še posebej na ta veleaktualni članek, ki smo ga prejeli od odličnega strokovnjaka na polju denarstva, in ki je spričo perečega vprašanja: kako priti ven iz sedanje denarne stiske? — za vsakogar zanimiv.

V prejšnjih letih je vsem državam največ skrbi povzročala zima, ki vedno povečuje socijalno stisko. S socijalno stisko pa so vedno združene politične nevarnosti. S pomladjo, ki prinaša olajšave, se je položaj malo zboljšal, vendar nivôja prejšnjega leta navadno ni bilo mogoče več doseči, in tako je ostala trajna nevarnost nadaljnega poostrenja gospodarske krize in vseh s tem zvezanih posledic, ker noben režim ni imel poguma prelomiti z metodami, ki so dovedle do krize.

Zato se je samo čuditi, da danes, ko bi po vseh pojavih morala nastopiti poostritev gospodarske krize, prihajajo razmeroma ugodna poročila o položaju gospodarstva, brezposelnosti itd. iz vseh dežel. Ali pa se je res tudi že obrnilo na bolje? In ali se je res izkazalo, da je bilo liberalno gospodarstvo z blagostanjem minulih desetletij slabo, in da so današnji sistemi avtarkije in omejevanja pravilni?

Če danes govorimo s trgovcem, obrtnikom, nameščencem ali pa celo s kmetom, pridemo takoj do drugega prepričanja. Pod pritiskom bede, dolgov in skrbi je tako posameznik, kakor cele skupine, in končno tudi država v svojem gospodarstvu samem postala že tako apatična, kakor bolnik, ki v dolgotrajni bolezni sčasoma pozablja, kako se je počutil, ko je bil zdrav.

Predaleč bi nas zavedlo, ako bi hoteli obravnavati tu celotni problem današnje krize. Toda **jedro tega problema je v denarju,** in s tem se hočemo malo pobaviti.

Ali je upravičeno tistega, ki se zavzema danes za povišanje obtoka bankovcev, imenovati spekulanta in škodljivca gospodarstva? Mislimo, da je **to popolnoma napačno presojanje funkcije denarja in njegove naloge.** Predvsem moramo ugotoviti, da **papirni denar niti ne predstavlja kak del ljudskega premoženja,** ampak ga je smatrati **le kot zadolžnico na to premoženje.** Da, ne smemo niti gledati v njem zanesljivega regulatorja, marveč samo služabnika gospodarstva, ki ga je treba tam porabiti, kjer manjka. To bi si morale zapomniti emisijske banke posameznih držav, ki so tega **služabnika popolnoma nezasluženo naredile za gospoda** in si s tem same zasigurale gospodstvo nad gospodarstvom, namesto da bi bile koristen instrument gospodarstva. Gospodje gospodarstva niso menjalci, ki jih je Kristus pognal iz templja, ampak **produktivne sile ljudstva,** delodajalcev in delojemalcev v harmonični razdelitvi svojih moči. To načelo se je polagoma popolnoma izgubilo iz vida in če danes prebiramo časopisje, bi morali verjeti, da sreča človeštva ni več odvisna od sil prirode, duhá in

»Vse okrog mene krade, ministri so slabotni. Nekateri ljudje si morajo kupičiti strahotna premoženja... Ta dežela je pokvarjena do kraja. Kaj storiti?«

In tedaj se je kralj Aleksander odločil, vladarsko in državniško je bil to sijajen udar. Toda —

Kralj ne more vsega izvršiti sam. Kralj dá idejo, dá smernice, dá pooblastila, toda delo morajo opraviti odgovorni faktorji, ki pa morajo biti kralju dobri pomočniki. Nočem trditi, da tedanji kraljevi pomočniki niso imeli dobre volje, toda nalogi žal niso bili docela kos. Sploh je naša nesreča, da nimamo velikih mož državnikov organizatorjev. Kaka škoda, da je tako rano odšel v večnost Janez Ev. Krek! Da bi bil on ali pa drug mož njegovega kova ob začetku Jugoslavije stal mlademu vladarju ob strani kot svetovalec in sodelavec, marsikaj bi v naši državi izgledalo drugače.

S svojim manifestom 6. januarja 1929 je naš kralj zasnoval krasen projekt nove državne zgradbe. Tu se je pokazal mojster arhitekt, toda za dovršitev te zgradbe treba polirjev, vrednih svojega mojstra.

Zato pa želimo za Novo leto in ob petletnici šestojanuarskega manifesta, ki jo obhajamo, vsi patrijotje:

Našemu kralju zdravja in dobrih svetovalcev in sodelavcev.

Naši domovini mirnih sosedov.

Našemu narodu, da bi se danes ob petletnici šestojanuarskega manifesta polno zavedal njegove veličine in enodušno manifestiral za to, da se na vsej črti povrnemo k 6. januarju 1929, da se vzpostavijo vse tedanje sankcije, in da se na njihovem temelju preosnuje in obnovi vse naše državno življenje.

Naj se za vedno pokoplje in pozabi vsa preteklost in naj se z novim letom začne nova doba Jugoslavije!

Dvignimo se in pokažimo, da nismo več hlapci partizanskih doktrin, zasejanih med nas z desne in leve, marveč, da smo nositelji in borci svetle ideje, katere prapor je visoko dvignil naš kralj in voditelj.

Vstanimo, bratje, in vezi zdrobimo — vezi preteklosti — in svobodnih glav, svobodnih src in svobodnih rok, korakajmo v novo življenje!

Bog in kralj in narod!

Srečno novo leto vsem Slovencem, Hrvatom, Srbom in Bolgarom ter skupaj vsem Slovanom!

Aemonus.

Rudolf Janhuba:

Martin Tožan

(Vsakdanja zgodba.)

Vlak trese enakomerno. Sam ležim v oddelku in gledam skozi okno. Zunaj je siv dan, čeprav je jesen še daleč.

Vlak hiti. Moja postaja je daleč. Meni se ne mudi. Zamuda me ne zanima. Nihče me ne pričakuje.

Sprevodnik pogleda v oddelek.

»Koliko je ura?«

»14.20.«

Po voznem redu prispem na cilj šele ob 18. Še štiri ure!

Brzimo mimo postaje. Opazujem poslopja, brzojavne žice... kot v filmu. Na okno lete prve kaplje dežja. Zdaj je nebo še bolj sivo.

Vlak drdra preko kretnic; že stojimo.

»IV. postaja!«

Vrata se odpro in jaz nisem več sam. Moj sopotnik je starejši gospod. To me ne moti. Ležim dalje.

Končno sem pokonci. Moj sopotnik sedi pri oknu in čita. Sedem mu nasproti in pregledujem zadnjo stran časopisa. Moj sopotnik kadi damske cigarete.

Taka so moja prva opazovanja. Tresočih črk sem se hitro naveličal. Kako dolgočasna so potovanja.

»Izvolite časopis?«

»Prosim!«

Pregledujem naslove: Hitler... Hitler ... DN... MA... GPU... PEN... Kultura: Goethe kot kemik... N. N.... 70.000 ... -ski.

»Hvala!«

Vrnem časopis. Ogledujem svojega sopotnika. Oči ima sive, obleko tudi... Nog ne sme vendar držati tako visoko. Moj sopotnik bi se lahko seznanil z mojimi podplati. Sicer pa je kriza! Ugibam, s kakšnim poklicom se bavi! Kdo ve?... Sicer ne izgleda nevarno!... Umetnik ni! Nekam ponižen je videti! S seboj ima dežnik. Mogoče je detektiv? No, da! Slabi časi. Nohtov ne striže moderno. Jaz sem svoje pravočasno skril. Pri zadnji nogometni tekmi sem si jih preveč skrbno pogrizel. Uslužbenec jedilnega voza naju vabi na južino. Demonstrativno gledava skozi okno! Sedaj sem šele opazil, da sem lačen. Poleg mojega sopotnika leži knjiga. Preberem naslov: Napoleon... Torej kulturno bitje!

Zunaj dežuje! Torej me bo vendar kdo sprejel na kolodvoru. Moj dežnik je v zastavljalnici (drugo jutro sem ugotovil, da ga tudi tam ni več!). Moj sopotnik ima lep dežnik s koščenim ročajem.

Vlak zopet stoji.

»VI. postaja!«

»Bi bili tako prijazni in bi pripazili na moje stvari?«

»Prosim!«

Kmalu se vrne.

»Dežuje!« je omenil.

Začuden sem. Saj bi si lahko mislil, da nisem slep.

»Dobro, da sem vzel dežnik s seboj! Tokrat izjemoma. Sovražim take pritikline.«

Ali mu naj zaupam svoj položaj? Ne! Zastavljalnica...? Moj ugled!

Vzel je Napoleona in lista po njem. Ko vidi, da ga opazujem, me vpraša: »Ali Vam ugaja?«

»Deloma!«

»Meni ne več! Nekoč zelo! Če želite, vam razložim, kako se je zgodilo!«

»Prosim!«

Odložil je knjigo.

»Vozil sem se z vlakom. Dan je bil podoben današnjemu. Sam sem sedel v od-

dela, marveč od rešitve velike uganke: Z zlatim standardom ali brez zlatega standarda?

Tako je svet s tega vidika razcepljen danes v dva tabora, pri čemer moramo ugotoviti, da srečen ni ne ta ne oni. Saj rešitev tega vprašanja tudi ne more prinesti odločitve, in voditelji finančne politike najbrže v to niti ne verujejo, ampak si samo prizadevajo, z eno ali drugo metodo začasno, kolikor se pač dá, omiliti krizo, dokler ne pride do kakega odločilnega prevrata.

Predsednika Roosevelta radi njegove inflacijske politike zelo napadajo in predstavljajo njegove poizkuse kot dejanja blazneža; njegovi sodržavljani in volilci pa gledajo na stvar čisto drugače, saj vé Francoz André Maurois v svojem listu ves navdušen poročati o velikih Rooseveltovih uspehih in presoja tudi nadaljni razvoj skozinskoz optimistično. Saj pa tudi moramo biti tu previdni v presojanju, ker si ne moremo misliti, da bi Zedinjene države in Anglija v lastno škodo namenoma pritiskale dol svojo valuto.

Vrednost denarja določujejo pač razne okolnosti, poglavitno pa **zaupanje.** Saj je končno res tudi samo zaupanje, kakor pravi nemški finančni diktator Schacht, ako prebivalstvo verjame, da je izkazano zlato resnično tudi tu. Zlato kritje nemške marke je znašalo 24 odst., padlo potem na 7 odst., tečaj v Curihu pa je navzlic temu ostal nespremenjen. Torej vidimo, kako pri vrednotenju denarja danes igrajo vlogo drugi faktorji.

V zadnjih letih je v vseh državah nastalo ojačenje državne avtoritete z več ali manj diktatorskim licem. Ta **državna avtoriteta je danes za vrednost denarja v notranjosti države veliko bolj odločilna kot pa zlato kritje.** Na vrednotenje v inozemstvu zaenkrat niti ni treba polagati posebne važnosti, saj je z zunanjo trgovino danes tako, da se čedalje manj trguje: blago za denar, ampak vedno bolj: blago za blago. Sicer pa je visoki tečaj naše valute v inozemstvu samo premija za tihotapljenje z dinarjem.

Kako je z obtokom? V zapadnih državah, Nemčijo vključno, prihaja na vsakega prebivalca obtok bankovcev do 4.000 dinarjev, v Jugoslaviji pa samo do 300 dinarjev. Iz tega vidimo, da je **obtok bankovcev pri nas nenaravno majhen** proti obtoku v drugih državah, kjer celó nameravajo povišati obtok.

Slabe posledice tega našega stanja vidimo v prvi vrsti v nelikvidnosti bank. **Dokler vlagatelji ne bodo mogli poljubno razpolagati s svojim denarjem, ni računati, da bi se povrnilo zaupanje.** Da so se pravočasno bankam dajali na razpolago vsaj majhni krediti, da bi bile mogle zadovoljiti vlagatelje, pa bi gotovo ne bili potrebni zaščitni zakoni. Ko je v Nemčiji nastal naval na banke, so zaprli vse banke, in je za dan zopetne otvoritve blagajn državna banka že pripravila nekaj milijard. Ko so ljudje začutili denar so prenehali dvigati vloge in gospodarstvo je šlo zopet mirno dalje svojo pot.

Pri nas smo izgubili medtem veliko dragocenega časa, **in vsaka kupčija in vsaka investicija, ki se ne more izvršiti radi pomanjkanja denarja, oškoduje ljudsko premoženje in gospodarstvo in naposled tudi državo, ker je nemogoče izterjati potrebne davke.**

Sploh se razvrednotenja denarja ni potreba bati, če le... Razen tega pa niti ni treba zvišati baš emisije bankovcev, ampak se lahko izdajo tudi drugačna plačilna sredstva, za katera je lahko najti kritje, in ki bi jih prebivalstvo doma enako rado jemalo, kakor navadne bankovce.

Kakor rečeno: zamudilo se je veliko časa in energije. Kljub temu pa zahteva gospodarska narava svoje **pravice.**

Da pa izključimo vsako nesporazumljenje, moramo v novič poudariti, da se vsi protiargumenti v javnih razpravah obračajo proti izdajanju bankovcev brez kritja, proti inflaciji, da pa tu popolnoma prezrejo drugo možnost: **Povečanje ali izdajo novih kritih bankovcev.** Na to nasprotje dveh popolnoma različnih pojmov moramo vedno zopet opozoriti, istotako kakor na dejstvo, da se za kritje poleg zlata vendar prav lahko pritegnejo tudi druge vrednote.

Denar doma

ne nese nobenih obresti in ni varen pred to ali ono nezgodo. Naložite zato odvišni denar **v Jugoslovanski hranilnici in posojilnici, Maribor, Kralja Petra trg 6** (Palača Pokojninskega zavoda), ki sprejema hranilne vloge v tekočem računu od vsakogar in jih najugodneje obrestuje. Obrestuje že vloge od 10 Din navzgor. Domači hranilniki na razpolago brezplačno. Otvarja trgovske kredite v tekočem računu in sprejema v kritje svojih terjatev tudi račune v inkaso. Izvršuje inkaso računov za vsakogar in za vse kraje.

Jugoslovanska hranilnica in posojilnica izplačuje vloge takoj in daje tudi manjša kratkoročna posojila.

KULTURNI RAZGLED

Iz mariborskega gledališča

Mala Floramye. Za Božič smo videli uspelo opereto splitskega komponista Tijardovića, ki v Mariboru ni mogla najti ugodnih tal. Glavna krivda je v tem, da je libreto pisan v splitskem dialektu in izgubi v prevodu svoj specifični lokalni kalorit. Glavne vloge so kreirali ge. in g.: Udovičeva (Mala Floramye), Sancin (Mirko), Skrbinšek (Šjor Bepo). Od manjših vlog je treba posebej omeniti ge. in g. Zemljičeva (Šjora Petrovnila), Zakrajškova (Miss Eveline), Furijan (polkovnik), P. Kovič (Šjor File) in Harastovič (Pice feraja).

Izmed plesov je bila najboljša točka kolo, ki so ga izvajale mariborske Sokolice. Režijo vodi g. Skrbinšek, dirigira g. Herzog. Gledališče je bilo polno.

Grofica Marica. Na novega leta dan je bila premijera Grofice Marice z go. Udovičevo v naslovni vlogi in z g. Trbuhovićem v vlogi Tasila. Oba sta svoji vlogi odlično odigrala. G. Trbuhović je še vedno stari mojster in zna pomanjkljivost svojega glasu krasno kriti z izborno igro. Sploh je menda igravsko najboljši Tasilo, kar smo jih videli v Mariboru. Za zabavo so skrbeli še ga. Barbičeva in Savinova ter gg. Skrbinšek, Tovornik in Harastovič, ki je z go. Barbičevo odplesal tri uspele duete. Publika je bila zelo zadovoljna. Režijo vodi g. Harastovič, dirigira g. Herzog. **R. Janhuba.**

Lloyd George — dobri striček, je priredil za otroke delavcev na svojem posestvu božičnico

Nekaj o Trnjulčici

Dobro se zavedam, da so edini upravičeni kritiki otroških predstav otroci sami, zato sem na Štefanovo popoldne mahnil v gledališče in se stisnil v dijaški parter ter napel ušesa. (Ta način »originalnih« poročil je tudi za druge predstave priporočljiv!) Takoj po prvem dejanju se je vnela med dvema posebno modrima vroča debata, ko je trdil eden o ge. Gornikovi, da ima »demonski« glas. Strašno me je sicer zanimalo, kaj si je pod tem predstavljal, a kljub temu, da je nekdo vprašal, kaj da to pomeni, nisem zvedel ničesar, ker mi je odgovoril, da ni zato tu, da bi mi take stvari razlagal. O Pavličku (g. Harastoviču) se je konstatiralo, da je imeniten, ker se zmiraj s poslušalci posvetuje, kaj bi storil. Najmodrejši med njimi je sicer postavil tezo, da je to pesnikova ali pa režiserjeva zasluga, a je bil odločno odklonjen. Ko se je prikazala Trnjulčica (ga. Kraljeva), so vsi trije odprli usta in rekli: »A!« In šele čez čas: »Kako je dobra!« O kraljeviču (g. Nakrstu) so konstatirali, da je strašansko lep in junaški. Samo tista pesem o vinu jim ni bila všeč. Vse lepo in prav, v Ameriki so sicer res odpravili prohibicijo, ampak mi mladi ostanemo le mladi junaki in skavtje. Kljub odpravi prohibicije in reklami za pitje. Nazadnje je prišla še ena konstatacija, ki je na noben način ne smemo zamolčati. Nekdo je ugotovil: Kako lepo bi bilo šele, če bi igrali recimo »Tarzana«.

S prav čudnimi mislimi o mladini, ki si mesto »Trnjulčice« želi Tarzana, sem se vrnil domov. In sam ne vem, ali bi bil nad to mladino navdušen ali žalosten.

Jaro Dolar.

Drobnarije

Na novega leta dan je v 61 tem letu svoje starosti umrl na srčni kapi »nemški Dostojevski« **Jakob Wassermann,** veliki borec za pravico in resnico. Kot rojenega Žida, ga je že zgodaj začelo zanimati »nasprotje« med Židi in Nemci. Kdor ga še ni poznal kot pisca romanov: **»Der neue Fall Mauritius«, »Kasper Hauser oder die Trägheit des Herzens«, »Die Juden von Zirndorf«, »Das Gänsemärchen«** in drugih, ga pozna kot enega izmed tistih, ki jih je Hitlerjevo kulturno »čiščenje« obsodilo na grmado

•

V Moskvi je pred dnevi bil pogreb bivšega ljudskega komisarja **Anatola V. Lunačarskega.** Njegovi privrženci in sovražniki mu priznavajo veliko zaslug za uspešno prosvetno politiko v sovjetski Rusiji (skoro popolna odprava analfabetizma). Znan je tudi po mnogih literarno-zgodovinskih delih. O njegovih dramatskih poizkusih sodijo nekateri (n. pr. Aldanov), da so brez umetniške vrednosti. V koliko je ta sodba upravičena, se odtod ne da presoditi.

V budimpeštanskem gledališču so pred nedavnim uprizorili staroindijsko pravljico »Sakun Talo«, ki jo je menda pred 1500 leti napisal indijski pesnik Kalidasa. Stvar je v moderni režiji baje silno uspela.

Po **dunajskih gledališčih** zadnje čase zopet strašijo stare avstrijske uniforme in Radecki-marši. Tudi patriotizem!

Decemberska številka **»Ženskega sveta«** je posvečena ženski mladini. Iz najrazličnejših vidikov osvetljujejo naše znane ženske ideologinje A. Černejeva in A. Vodetova nebroj problemov, ki se pri tem porajajo. V zvezku je nekaj močno občutene lirike in refleksij mlade E. Muserjeve, ki jo poznamo že iz »Žara«.

V sredo je imel pri »Svobodi« profesor **Stupan** predavanje **o fašizmu v Švici.** Njegovim zanimivim izvajanjem o tem križišču najrazličnejših političnih struj je sledilo mnogo poslušalcev.

Jaro Dolar.

---

delku in bral. Silno me je navduševala ta knjiga!« In pokazal je na Napoleona.

»Življenje, borbe... genij velikega Napoleona me je omamil in niti zavedel se nisem, da nisem več sam. Moj sopotnik je sedel pri oknu in držal v rokah »Wiener Journal«. Da! Prav točno se spominjam! Dolgo sva molčala. Naenkrat pa moj sopotnik vstane in se mi predstavi:

»Martin Tožan!« je dejal. »Saj dovolite? Sama sva in se lahko kaj pomeniva, da nama ne bo dolg čas!«

»O, prosim!« sem mu odvrnil.

Potem sem izvedel, da je uradnik v rudniku, uradnik z veliko družino in z majhno plačo. Sedaj je v velikih skrbeh zaradi pokojnine. Smilil se mi je ta revež, kajti skrb mu je ležala na obrazu. Vprašal me je, kakšno knjigo držim v rokah. Ko sem mu povedal, se je nasmehnil: »Napoleon! No, da! Tisoč strani pisarijo o veličinah, o velikih duhovih, kot pravijo. Sto in sto knjig o Goetheju, o Napoleonu, o Cezarju in drugih, ko bi mogoče zadostovala samo ena. Ne vem, zakaj se ti ljudje ukvarjajo vedno z istim Cezarjem, istim Napoleonom, ko je drugih življenj na tisoče, katerih borba je obupnejša in bolj grozna, kot bitka pri Sedanu ali pri Waterlooju. Za temi borbami se skrivajo imperijalistične težnje posameznika, skupine ljudi ali celo naroda. To je samo podel pohlep po oblasti, ki je zavit v svilen papir visokih gesel! Wer glaubt, wird selig! Za ostalimi borbami pa stoji tisoč bledih obrazov, tisoč od solz izpranih oči, tisoč ohromelih rok in izgubljenih življenj.

Ali se Vam ne zdijo ta življenja sveta in mnogo višja, kot sto Napoleonov in Cezarjev skupaj?

Čudna je doba, v kateri živimo! Polna socialnih gesel in borbe za pravico. Star sem že, a še danes ne vem, v katerem koritu se nahaja ta pravica! Vsi žro, vsi, ki pridejo h koritu... nikdar niso siti... pravice je vsak dan manj! Včasi obžalujem, da sem ubog človek, oženjen in oče otrok. Hotel bi biti mlad in sam, da bi lahko hodil po vlakih, iz oddelka v oddelek bi hodil in govoril o vsem. Pa to je nemogoče! To sem uvidel. Zato molčim. Saj veste... Družino imam... To je moja krivda!«

Odnehal je in gledal skozi okno. Moje grlo je bilo suho... bal sem se spregovoriti, mislil sem, da ne bom spravil glasu iz sebe.

»Dve leti je od tega,« je nadaljeval, »ko se je na severni progi ponesrečil vlak. Mogoče še pomnite ta dogodek. Liberalni minister za vzgojo se je takrat smrtno ponesrečil. Naslednji dan so prinesli vsi listi dolge, neskončne članke. Vsi so obžalovali tragično smrt uglednega moža, veljaka, ministra. Njegovo sliko so prinesli na naslovni strani in obžalovali njegovo ženo.«

Začudeno sem ga pogledal.

»V tem ni vendar nič slabega!!«

»Da! Ne bilo bi! A v tem vlaku se je ponesrečil Martin Tožan!«

»Vi?«

»Ne!«

»Vaš brat... Vaš sorodnik?«

»Ne! Slučajno se tudi jaz tako imenujem! Bil je izseljenec. Deset let se je trudil v tujini za svojo ženo, za svoje otroke. Pa tudi za mater in očeta! Vsi ti so ga željno pričakovali... svojo srečo so pričakovali z njim. Otroci... žena... starši niso imeli ne bogastva, ne doma, ne pokojnine... vsa sreča jim je bil oče... mož ... sin. Ena sama nesreča, ena sama beseda... Martin Tožan — mrtev... In sreča je ležala v obliki kepe mesa strta, uničena, med tisočerimi vijaki, žeblji in osmi.

Ali razumete sedaj? Tam pod ruševinami je ležala sreča, sreča ubogih in bledih obrazov. Te ruševine so bile nagrobni spomenik desetletnemu čakanju in upanju. Ali veste, kaj je desetletno upanje? Ali poznate bodočnost brez palač, brez bogastva in sreče?

Vsi listi so pisali:

UMRL je MINISTER!!

Ali veste, kaj se je skrivalo za tem?

Velika palača... bogata zavarovalnina ... velika pokojnina in...«

Tu je naenkrat obstal.

»... Martin Tožan — mrtev!«

»Še danes vidim tiste obupane roke, ko so se zagreble v železne ruševine, med vijake in mešale svojo lastno kri z ono, ki je bila strjena v kepah mesa. Še danes vidim tope, od solz izprane oči, ki so zaman iskale, iskale, iskale... Ali veste, kaj?...«

Zakričal je in planil pokoncu! Polagoma je sedel in dodal tiho: »... desetletno upanje!«

Kmalu nato je vstal. Pri vratih se je obrnil in dejal: »Samo enega Martina Tožana sem poznal jaz! A vedite, da sta bila pod onimi ruševinami tudi dva... mogoče celo trije in še več!«

Vlak je vozil dalje. Kmalu sem dospel na cilj. Izstopil sem. Zunaj je stala kopica ljudi. Sprevodnik je stopil k meni in vprašal, kdaj je Martin Tožan zapustil oddelek?

»Med šesto in sedmo postajo!«

Prihiti prometnik.

»Martin Tožan je padel po nesrečnem naključju iz voza in se ubil.«

Silil sem k izhodu. Tam je že stala preiskovalna komisija. Dež je padal, a v meni je glasno odmevalo:

»Po nesrečnem naključju mrtev...«

Hitel sem po mestnem tlaku, suval ljudi. Kam?... Samotna ulica... koraki odmevajo od sivih sten.

NAPOLEON BONAPARTE je umrl na sv. Heleni...

ALEKSANDER VELIKI v Babilonu... Po zavzetju Perzije...

JULIJ CEZAR je bil zaboden v senatu v trenotku, ko si je hotel posaditi krono na glavo...

LIBERALNI MINISTER se je ponesrečil na severni progi...

Martin Tožan — mrtev!...

SENZACIJA! SENZACIJA!

Časopisi... Nova izdaja!... Hitler kancelar Nemčije... Nov rekord na tisoč metrov... Nov Nurmi... Fjodor Šaljapin... Don Kichot!... Šlager sezone! Kavarne polne... Bioskopi polni... Gledališča polna!

Samo naprej... hiteči koraki v ozki ulici...

Nova komunistična zarota v Španiji! Nov atentat v Rimu!... Doktor... Knezoškof, sv. Očeta hišni prelat, rimski grof, administrator prve, druge in četrte škofije, odlikovan z redom sv. Save I. stopnje z lento... itd. itd.... danes nenadoma umrl.

Martin Tožan — mrtev!

To ni šlager, tega ne honorira nihče

*

Hitim mimo tiskarne. Nenadoma se ustavim. Izložba, polna knjig... Nova izdaja... Popolnoma novo... Zweig: Fouché ... Jelušič: Cezar... N. A. Tolstoj: Peter Veliki... Veledelo... Mereschkovsky: Napoleon... Novo... Novo!...

In tam v kotu? Manem si oči! Saj ni mogoče!... Vendar! Ne! Moje oči me ne varajo! V kotu berem:

Karl Novy: M a r t i n T o ž a n (izide v kratkem...)

DRAGI ČITATELJI IN ČITATELJICE!

Nujno Vas prosimo, podpirajte naš list s tem, da vplačate naročnino in da ga priporočite tudi znancem.

Če ste medtem naročnino že nakazali, hvala Vam! Če še niste, Vas pa prosimo, spomnite se na to in se poslužite položnice, ki je bila priložena 1. številki lista. Ako ste našo položnico slučajno založili, dobite položnico tudi na pošti: številka našega čekovnega računa je 16.536.

Nakažite vsaj četrtletno naročnino Din 20 — saj je to malenkost — nam pa s hitrim vplačilom zelo olajšate trud in velike stroške, ki jih imamo z izdajanjem lista.

Pokrenili smo »Razgled« v dobri nameri, da nudimo slovenskemu čitateljstvu vsestransko zanimiv, zabaven in poučen list, — bodite nam torej dobri prijatelji in nam pomagajte pri tem prizadevanju. Čim več naročnikov bo list imel, tem bolj se bo izpopolnjeval in Vas zadovoljeval.

Priporočamo se Vam in Vas najlepše pozdravljamo

UREDNIŠTVO IN UPRAVA »RAZGLEDA«.

GOSPODARSKI RAZGLED

Revija mariborskih podjetij

Malo promenade po mariborskem korzu

Zadnjič smo s čitatelji »Razgleda« napravili večerni sprehod po mariborskem korzu, ki mu je glavno torišče spodnja Gosposka ulica. Tu je center mesta, tu se preliva promet z Aleksandrove ceste odnosno Slovenske ulice na Glavni trg in dalje preko širokega dravskega mostu. Toda samo osebnemu prometu služi Gosposka ulica, ki je ozka kakor ljubljanski Stari trg, dočim je za vozovni promet zaprta, kar je za sprehajalce po korzu seveda tem prijetneje.

Torej, dragi čitatelji, zadnjič smo krenili po korzu dolven in smo si mimogrede malo ogledovali izložbe trgovin na levi strani, danes pa krenimo nazaj, pa si oglejmo še na drugi strani te in one trgovine. Saj je Gosposka ulica skozinskoz trgovinska in raznolike izložbe, druga poleg druge, to je prav pestra slika, zlasti pa efektna ob večernih urah, ko se vse koplje v sijaju električnih žarnic.

Prva trgovina ob vogalu Gosposke ulice in Glavnega trga, če gremo nazaj proti Slovenski ulici, je trgovina **Jos. Kaučič,** špecerija in železnina; stara firma je to, zato pa takoj zraven mlada firma: **Vilko Blatnik,** čevljarna, ki se s svojimi čednimi, solidnimi izdelki prav uspešno uveljavlja v ostrem konkurenčnem boju, ki ga danes bijejo čevljarne.

Izložbe, ki nas na tej strani posebno privabljajo, da se radi malo pomudimo in si bliže ogledamo to in ono zanimivost, so izložbe **Kormannove galanterije** (nasledniki Josip Fric, Drago Ragg & Co.). Tu je v bazarju igračk včasih bil tudi zamorec, da, pravcat živ zamorec, ki je znal tako komično sukati oči in kazati bele zobe. Čurimuri smo mu rekli. Kaj pravite, otročiči, ali je ta zamorec še tam? Morda je pa šel čez zimo domov v Afriko, ker bi ga tukaj preveč zeblo.

Gremo dalje: **Foto Mayer,** potem **Fischbach,** špecijalna trgovina za krtače, **Albert Vicel,** kuhinjska oprema, **Srečko Pihlar,** manufaktura, **Gränitz,** kožuhovina, in potem **Julio Meinl,** seveda tudi v Mariboru reprezentativen, dalje pa **Perhavec,** alkoholne pijače.

Lani sem se sprehajal po korzu z nekim Amerikancem. Nobena trgovina ga ni zanimala, ampak pred Perhavcem je dejal: »All right!«, vstopil in ostal tam. Če ni medtem odšel, sedi najbrže še danes tam notri in pije svoj whisky...

A propos, dragi čitatelji, ali se še kaj spominjate tistega zabavnega procesa proti milijonarju Witheju tam v Chicagu, ki ga je tožila njegova žena na ločitev zakona, ker je bolj ljubil whisky in cocktaile kot pa njo. In ko je bilo na razpravi toliko govora o teh vabljivih pijačicah, da sam sodnik ni mogel več zadržati skomin in je prekinil razpravo, češ: Moram še jaz na en whisky!

No, pa nadaljujmo svoj sprehod: Foto-manufaktura **Ivan Pečar,** interesantna izložba, **Felix Skrabl,** modna trgovina in manufaktura, vedno dobro obiskana, in spet reprezentativen lokal: **Karo**-čevlji (D. Roglič).

Dalje: **Fran Gert,** svečar in medičar, znana cvetličarna **Filomena Welt,** juvelir **Ilger,** izložba en sam lesk in blesk, brivnica **Mareš,** docela velemesten salon, v Gosposki ulici je tudi znani damski česalni salon **Leben-Eigl** (v Mariboru imamo sploh lepe frizerske salone); pridemo mimo elegantnega lokala **Humanik**-čevlji, juvelirja **Seilerja,** parfumerije **Thür** do kavarne **»Central«.** Ta je nekako kakor kavarna »Evropa« v Ljubljani, priljubljena zlasti poslovnim ljudem. Tu v večernih urah lahko vidiš tudi naše industrijske magnate, če te zanimajo.

Ob »Centralu« je križišče Ulice 10. oktobra, ki vodi na Slomškov trg k Stolni cerkvi, škofiji, teatru, pošti in Mestni hranilnici. Zdaj imamo pa še majhen kos spodnje Gosposke ulice: Foto-centrala **Vlašič,** novoetablirana modna trgovina **»Petit Paris«,** slaščičarna **Pelikan,** potem velika manufaktura in modna trgovina **Dolček & Marini,** specijalitete v blagovih in vedno jako apartne izložbe, **Fr. Weiler,** specijalna trgovina barv in parfumerija, in končno na vogalu **Kreditna banka,** mariborska podružnica, pa smo spet zunaj na križišču Slovenske ulice, odkoder smo zadnjič startali. Na drugem koncu levo si ogledamo še drogerijo, foto-manufakturo in parfumerijo **Makso Kanc** (iz znane ljubljanske rodbine drogeristov) in za zaključek stopimo v avtomatski bifé na kak sandvich.

Tako smo se malo pokratkočasili na mariborskem korzu, sicer ga pa bodo naši čitatelji morda imeli priliko videti celo v filmu, saj namerava v kratkem priti v Maribor ljubljanska filmska družba in filmati slovenski Meran križem-kražem in na vseh koncih in krajih, od zunaj in od znotraj... To bo interesanten film!

SPORTNI RAZGLED

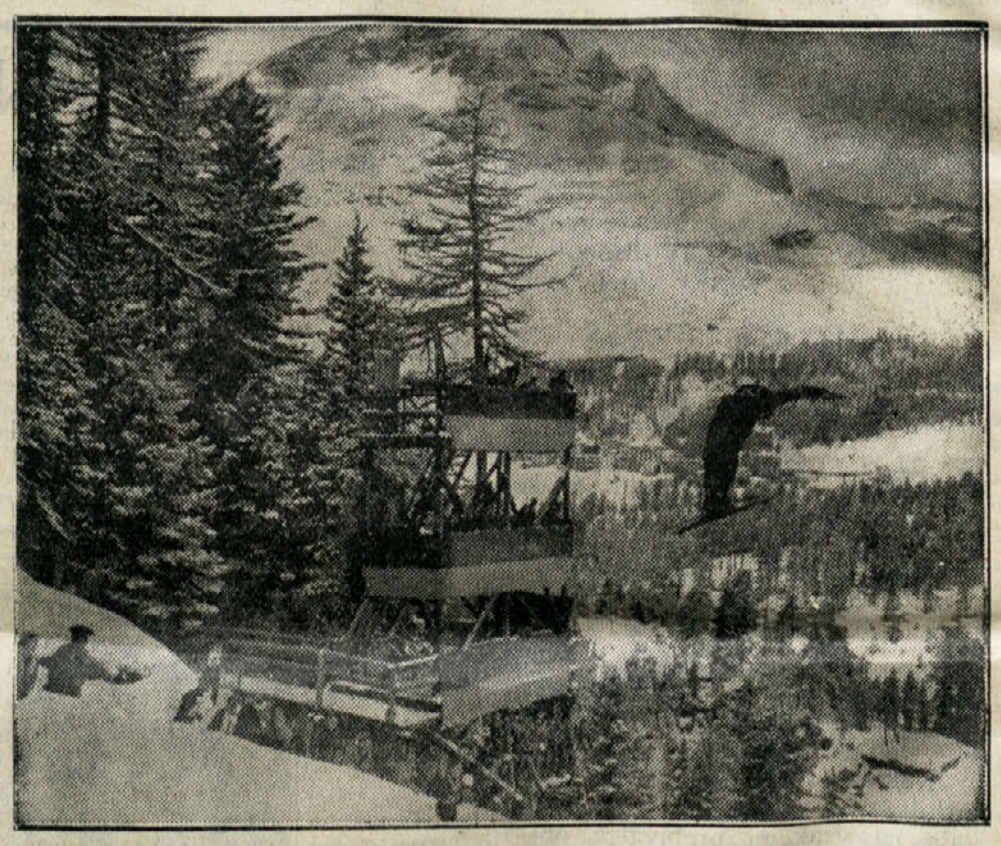

Francoski smučar Roger Rochait v sijajnem skoku na tekmah v Sankt Moritzu.

Kupite si potrebno **zimsko obleko** pravočasno. ZIMSKI PLAŠČI v najfinejši izdelavi. TRENCHCOATI brezkonkurenčne cene. OBLEKE od Din 250·— naprej. HUBERTUSI Din 250·—. KRATKE SUKNJE s krznenim ovratnikom, dobre, Din 350·—. MORNARSKI PLAŠČI od Din 150·— naprej pri

FRANCU CVERLINU

Maribor, Gosposka ulica 32

Klubski dan naših smučarjev

Prihodnjo nedeljo stopajo naši smučarji tekmovalci prvič na plan. Nenadno južno vreme je sicer nekoliko otežkočilo priprave, vendar je računati s srditim bojem na vsej črti. Večina klubov je razpisala le seniorska in juniorska tekmovanja. Edino Maraton priredi še damsko in otroško tekmovanje.

Združila sta klubsko tekmovanje samo »Mariborski smučarski klub« in Sportni klub »Železničar«. Start in cilj sta si izbrala pri Ruški koči, v katere okolišu bo tudi speljana tekmovalna proga. Že 18 let stari tekmovalci bodo tvorili seniorsko skupino, mlajši pa juniorsko.

SSK Maribor se je letos utaboril v Pekrah, kjer bo tudi izvedel svoje klubsko prvenstvo. Borili se bodo začetniki v juniorski, ostali pa v seniorski skupini.

Pozornost zbujajo priprave SSK Maratona v Činžatu. Poleg juniorjev in seniorjev je klub razpisal tudi tekmovanje dam in otrok. Tekmovanje bo že v soboto, dočim bo v nedeljo sankaška tekma prvič na progi Klopni vrh—Činžat.

Sokol v Rušah je za nedeljo vdrugič priredil svoj prehodni pokal za tekmovanje v smuku od Ruške koče do Ruš. Pokal brani Marattonec Štangl, ki ima tudi letos vse izglede, da si ga bo ohranil.

Veliko tekmovanje bo tudi v Ptuju, kjer se bodo prvič borili za prvenstvo kluba. Takisto pripravlja SPD v Šoštanju klubsko tekmovanje. Veliko obeta tekmovanje v Sv. Lovrencu, kjer se bodo letos predstavili tudi nekateri nadebudni novinci.

Tekmovanj za interno prvenstvo žal niso razpisali Sokol-Matica, SPD v Konjicah in Mežici, Sokol v Črni, SPD v Prevaljah ter Rapid.

Brodolomci

Drama z Oceana

Zrakoplov »Grof Zeppelin« je zapustil Pernambuco ob eni uri zjutraj in je zdaj počasi plul v severo-zapadni smeri proti daljnemu Chicagu, da obišče tamkajšnjo svetovno razstavo. Pred dobro uro je preletel Paro in je zdaj plul preko ustja veletoka Amaconke, ki je tu izlivala svoje vodovje v ocean. Dva gospoda sta stala na palubi ter gledala proti zapadu, kjer je v večernem meglenem ozračju izginjala obal. Sonce je zahajalo za obzorjem. Gledalca sta nemo uživala lepi prizor sončnega zatona v tropah.

Naenkrat pa je starejši gospod zadrgetal, kakor od neke notranje groze. Bled je strmel v globino, v valove Atlantika, katerega čez dan tako lepo sinja barva se je bila spremenila zdaj v sivo-rjavo. Zaskrbljeno ga je vprašal tovariš: »Kaj pa imate, prijatelj? Izgledate nekam vznemirjeni.«

»Imate prav, dragi tovariš,« je bil odgovor. »Saj imam tudi dosti vzroka za to. Vzbudil se mi je spomin na strahovito dramo, ki se je tam spodaj odigrala in onesrečila za vse življenje meni zelo drage ljudi. Naj vam povem ta dogodek:

Pred nekako osmimi leti se je podal moj tovariš iz mladih let v Zedinjene države, da si tam zgradi bodočnost. Riko je bil sposoben in marljiv dečko in dobro je napredoval. Njegova sreča se je zdela popolna, ko si je pridobil srce hčerke svojega delodajalca, bogatega veletrgovca, ki je trgoval zlasti z Južno Ameriko, in se je lahko z njo poročil. Riko je potem stopil v trgovino svojega tasta in postal njegov sotrudnik.

Stari gospod je obiskoval vsako leto svojo podružnico v Riu, a ga je pred dvema letoma napadla bolezen in je zato poslal na pot svojega zeta. Riko si tega ni dal dvakrat reči in je pograbil priliko, da pokaže svoji mladi ženki čudesa tropskih dežel. Ker pa sta imela triletnega sinčka in ga nista hotela pustiti doma, so se vsi trije lepega dne odpravili na pot.

Potovanje se je lepo začelo, mlada dvojica je preživljala na ponosni ladji krasne dni in uživala svojo srečo v polni meri.

Ko je priplula ladja »City of Miami« v bližino braziljske obale, pa jo je ponoči zajel strahovit ciklon. Ladja mu ni bila kos, in kmalu se je začulo povelje: »V rešilne čolne!« V temni noči in ob divjanju besnih elementov je bila zmešnjava neznanska, vendar se je Riku posrečilo, da se je z ženo in otrokom rešil v prazen čoln. Upal je, da ko se zdani, najde ostale brodolomce.

Ko pa je napočilo jutro, — vihar se je bil polegel — ni bilo daleč naokoli videti nobenega čolna, v lastnem čolnu pa uboga družinica ni našla ne živil ne vode. Le samokres s šestimi naboji je ležal pod klopjo, Riko ga je vtaknil v žep.

Sledili so strašni dnevi. Morje se je popolnoma pomirilo, sonce pa je neusmiljeno pripekalo na uboge brodolomce. Lakota bi še bila vzdržljiva, toda žeja je postajala neznosna. Toda nikjer nobene ladje, nikjer rešilne obali.

Dva dneva sta minila in trpljenje se je vedno bolj stopnjevalo. Pogled na ženo in otročiča je bil za soproga in očeta neznosen: videl je njune muke, a pomagati jima ni mogel.

»Mama, vode, atek, vode...« je vedno zopet prosil sinček s sklenjenimi ročicami. Toda oče ni smel dopustiti, da bi otrok pil slano vodo, ta bi le še povečala njegovo trpljenje. Slednjič pa se mati, videč svoje dete umirati od žeje, ni mogla več premagovati: hotela je zajeti vode, a ko ji je mož to zabranil, se je kakor blazna borila z njim. Tedaj pa je grozeče dvignil samokres: prestrašena, z bolestnim jokom sta se mati in dete zgrudila na dno čolna. Potem ju je objela blagodejna omotica. Tudi Riko je vsled skrajne iznemoglosti omedlel.

Ko se je prebudil, se je znašel na krovu braziljske ladje, ki je bila opazila čoln in rešila brodolomce. Ženo in otroka žal že mrtva.

Moj prijatelj se je potem vrnil v New-York.

Pred pol letom pa sem ga srečal v Hamburgu. Komaj da sem ga še spoznal, tega nekoč tako veselega človeka, tako strašno je propadel. Obraz ves razoran od tuge, v očeh pa neko čudno nemirno plapolanje, kakor pri blaznežu. Siromak si je očital, da je umoril ženo in otroka, ker jima je s samokresom branil piti, da sta potem od žeje umrla. Je to zares tragična usoda, ki je strla tega meni dragega prijatelja.«

»Toda, ne razumem prav,« je pripomnil drugi gospod, ki je pazljivo in z velikim sočutjem poslušal to zgodbo. »Vaš prijatelj vendar ni mogel takrat drugače ravnati!« Saj bi bila slana voda res samo povečala trpljenje otroka in matere!«

»Vi pač pozabljate nekaj, na kar se tudi ubogi Riko takrat ni spomnil, kar je šele pozneje izvedel. Drama se je odigrala približno tam, kjer smo pravkar preleteli morje, a to je ustje reke Amaconke. Tu ta veletok izliva s svojo silo sladko vodo več kilometrov daleč v morje. Rikova žena in otrok sta umrla žeje, ko ju je obdajala daleč naokoli pitna sladka voda. Toda — ali je on zato morilec?«

»Zakaj ste dali svojega sina v gimnazijo in ne rajši na kako tehnično srednjo šolo?«

»Naj se fant nauči latinščine, ko bi tako rad postal lovec!«

*

Družba je osnovala novo veletrgovino: Bazar: Posvetovanje družabnikov, kako ime bi dali bazarju. Najrazličnejši predlogi, dokler slednjič ne odloči senior: Imenovali ga bomo »Bazar k petim letnim časom«.

Pa saj so samo štirje letni časi! pripomni najmlajši.

Na to senior: No — kaj pa mrtva sezona?

Spomini na svetovno vojno

Pod tem zaglavjem priobčujemo prispevke bivših bojevnikov, v katerih opisujejo svoje doživljaje v svetovni vojni, in vabimo vse čitatelje »Razgleda«, ki so bili na fronti, naj nam kaj napišejo iz svojih spominov.

Tragedija 26. domobranskega polka

Bivši bojevnik Mariborčan pripoveduje:

Dne 15. avgusta 1914 je naš poljski havbični polk št. 3 iz Maribora odrinil na rusko fronto. Po tridnevni vožnji so nas izvagonirali v Striju. Tam smo ostali nekaj dni v etapi, dokler ni prišlo povelje: Naprej! Na bojišče smo prispeli 26. avgusta.

Prva postojanka, ki nam je bila odkazana, je bila kota št. 238. Bil je to neki breg, kamor smo z velikim trudom spravili havbice v linijo. Povrh nas je pa še krepko obstreljevala ruska artilerija s šrapneli in granatami. Naš poveljnik je bil neki kapitan, ki pa se je kaj malo razumel na kanone. Pri naravnavanju topov na sovražno linijo je tako spretno računal, da bi bili morali obrniti topove in streljati na lastne vojake. Končno se je nekemu lajtnantu posrečilo naravnati topove prav, in tako smo ob 10.36 oddali prvi strel na ruske postojanke. Ko smo pa oddali že okoli 60 strelov, tedaj šele je naš kapitan ugotovil, da so vsi streli prekratki in da smo ves čas streljali na lastno pehoto. Radi tega smo morali oditi s prve postojanke v dolino, in sicer smo se preselili na neko krompirjevo njivo. Toda tudi to smo morali zapustiti, kajti pričela nas je obstreljevati ruska artiljerija. Spotoma je neki četovodja skočil s konja, se skril v bližnjo hišo in se dal od prodirajočih Rusov ujeti.

Tretja naša postojanka je bil Gologori, kakor že ime pove, popolnoma gol holmec, tako da je ruska artiljerija lahko naravnost streljala na nas. Tu so stali prva havbična divizija ter 7. in 9. poljski polk.

V najhujšem topovskem ognju je v dvojnih vrstah korakal mimo nas 26. domobranski polk, tako kot bi korakal na vežbališče, a ne proti sovražniku. Rusi so bili dobro zakopani v dveh gozdičih in so mirno pričakali bližajoče se domobrance. Ko so le-ti bili dovolj blizu, tedaj so strahovito zaropotale ruske strojnice in kosile vse vprek. Povrh pa je še naša artiljerija streljala prekratko, tako da so ti siromaki prišli med dva ognja. Do 7. večerne ure je bil polk popolnoma uničen.

Ves dan smo z obeh strani z vso srditostjo streljali. Proti večeru pa je prišlo povelje za umik. V mraku smo korakali skozi revno poljsko vasico Mihajlov in prispeli na glavno cesto proti Lvovu. Cesta je bila zabasana od beguncev, trena, havbic, zbegane infanterije, dragoncev itd., tako da se nismo mogli nikamor ganiti. Treba je bilo cesto izprazniti, ker je obstojala nevarnost, da pade vsa artiljerija v sovražne roke. Ni nam preostalo drugega, kot da razženemo begunce, ki so nas s svojo navlako najbolj ovirali pri umiku. Ti reveži so na svojem begu v vsej naglici pobrali stvari, ki so jim bile najbližje. Imeli so polne vozove najrazličnejše ropotije, na vrhu pa so sedele žene in otroci. Vozovi so bili okorni, preobloženi in se silno počasi pomikali naprej. Na povelje, izprazniti cesto, so vojaki kratkomalo prevrnili vozove v jarek, ne meneč se za obupni krik nesrečnih žrtev. Med drugim sem opazil, kako so vojaki zvrnili v jarek voz, poln šolskih sester...

V tej strašni zmedi pa je od zadaj začela na vse pretege streljati artiljerija. Zbeganost je postala še večja. Povsod si videl prepadene ljudi, ki so brez cilja dirjali sem in tja, konje, ki so se strgali od kanonov in besno divjali naokoli. Povsod mrliči, stokanje ranjencev...

Strah je postal še večji, ko smo čuli, da so kozaki že za nami.

Kasneje smo izvedeli, da je pomotoma lastna artiljerija streljala na nas...

Bitka pri Grodeku

Nekaj dni so od vseh strani prihajali vojaki in tako smo 7. septembra pri Grodeku bili zopet zbrani vsi, kar nas je bilo še ostalo. Našemu havbičnemu oddelku je bila dodeljena nova postojanka na travniku blizu neke opekarne, v smeri glavne ceste proti Lvovu. Poleg naše havbične divizije sta bili tam še havbični diviziji iz Gradca in Vipave. Pred nami je bila pehota različnih polkov, lovski bataljoni ter Bosanci.

Dne 8. septembra ob 5. uri zjutraj se je pričela bitka. Naša in ruska infanterija, obe sta naskakovali, kriti od strahovitega ognja svojih topov. Prostrana ravan je bila kmalu posuta z mrliči in ranjenci.

Naša telefonska postaja je bila za visokim kupom slame, kjer smo bili dobro skriti pred sovražnikom. Za tem kupom smo ležali že tri dni, četrti dan pa opazi kaplar Feichter, da se v slami nekaj giblje. Potegne sabljo in jo porine v kopico. Na njegovo veliko začudenje se tedaj prikaže roka z revolverjem. Nastal je velik hrup, naglo smo razmetali slamo, in kaj smo našli notri? Nekega ruskega nadporočnika in podčastnika, ki sta od tu bila v telefonski zvezi s svojo komando. Zdaj smo si tudi vedeli razlagati, zakaj je ruska artiljerija tako dobro zadevala naše postojanke.

Oba Rusa so seveda takoj odvedli. Kaj se je potem z njima zgodilo, tega pa ne vem.

Ko smo čez nekaj dni dobili povelje za prodiranje, sem se s svojim telefonom plazil proti nekemu gozdu. Ko sem dospel v gozd, se mi je tam nudil strahovit prizor: Na tleh sta klečala drug pred drugim Bosanec in Rus, v boju sta si medsebojno porinila bajoneta v prsi in še po smrti ostala v tem položaju...

Kmalu so nas pričeli Rusi srdito napadati in 13. septembra smo dobili povelje za umik. Umikali smo se brez prestanka noč in dan. Utrujeni, lačni in žejni se nismo smeli nikjer ustaviti. Za nami pa so pionirji razdirali in požigali vasi, da ne bi sovražniku padlo kaj v roke...

Skrivnost puščave Sahare

(Po zapiskih francoskega raziskovalca Afrike Michela Vieuchangea.)

(Nadaljevanje.)

V drugič proti Smari

V jutranjem svitu se zapadno od Vieuchangea dviga visok gorski greben. Chibani, ki je izbral drugo pot, kot sta jo pri prvem potovanju krenila oba šejka, imenuje to pogorje »Amaktel«.

»Amaktel, Amaktel,« zamaknjeno govori predse Vieuchange. To je prvo ime, ki ni zapisano na nobenem zemljevidu.

Vieuchange jaše skupno s šejkom Šogutov na eni kameli; šejk sedi v sedlu, Vieuchange na grbi. Noge mora imeti široko razkoračene, kar mu povzroča peklenske muke. Toda ne upa si ugovarjati šejku, kajti je popolnoma odvisen od njegove naklonjenosti. Končno se ga Mahbul usmili in pregovori šejka, da prepusti Vieuchangeu mlado kamelo.

Tla pod nogami karavane postajajo valovita. V pesku opazijo sledove ljudi, kamel in ovac. So to sprva samo posamezni sledovi, nomadskega življenja, ki pa postajajo čedalje bolj pogosti, dokler ni nobenega dvoma, da je tu pred kratkim potovala velika karavana.

»Dva do tritisoč ljudi,« meni Mahbul, »cel rod!«

Šejka sta se vznemirila. Po kratkem posvetovanju zahteva šejk Regibatov, da se Vieuchange skrije v eno izmed velikih slamnatih košar, ki so pritrjene na sedlu, in ki sicer služijo za shranjevanje sladkorja. Vieuchangeu ne preostane nič drugega kot se pokoriti njuni želji. Eno izmed košar snamejo, Vieuchange zleze vanjo, nakar z njim vred košaro zopet pritrdijo na sedlu. Košara ima obliko podolgaste gumijaste kadi ali čolna, stranske stene se lahko toliko upognejo, da se zgornja robova skoraj stikata. Vieuchange ima v košari ravno toliko prostora, da lahko v njej sključen in nepremično sedi. Košaro pregrnejo z volnenim burnusom, ki ga sicer varuje pred žgočimi solnčnimi žarki, ga pa obenem tudi skoraj zaduši. Ali je temu vzrok naporna drža telesa, ali pa pomanjkanje zraka, kaj kmalu začuti v grlu in v sencih vročico. Viseč ob boku kamele, prepotuje več kilometrov.

Ta od šejkov zahtevani varnostni ukrep se kaj kmalu izkaže kot zelo pameten. Zakaj kmalu naleti karavana na nomade, več sto mož. Vieuchange ne more ničesar videti, sliši samo govorjenje, klice »Salam« in »ali imate kaj sladkorja? Vam ga odkupimo!«, vpitje in peket kopit. Šele, ko so od šotorov nomadov oddaljeni tri kilometre, dvignejo napol omedlelega Vieuchangea iz košare. Noč prebije brez spanja; ima hudo vročico, preko njegove odeje, njegovega burnusa pa lazijo škorpijoni. Izpaljen od vročice, s kljuvajočimi senci, ves razbit, z razbolenim drobovjem, preračunava, da lahko prispe v Smaro pojutrišnjem zjutraj.

Naslednji dan potujejo skozi puščavo Garhe. Tla so tu ilovnata, popolnoma razsušena in močno razpokana, ter za kamele skrajno naporna. Pozno ponoči prispejo v Segiet el Hamra, široko, ilovnato ravan, po kateri so raztresene s travo obrasle mlake. Po hudi noči, v kateri je temperatura padla skoraj na ničlo, nadaljujejo pot preko puščave Segiet el Hamra. V daljavi opazijo par tisoč šotorov, domovanje Regibatov. Vieuchange mora zopet v svojo košaro.

Na večer prispejo do izsušene struge Wadi Mairiseja. Vieuchange zleze iz košare in se vleže na tla. Zaradi vročice in mraza zopet ne more spati. Toda to je poslednja noč, ki ga še loči od njegovega življenjskega cilja. **Jutri bo zagledal Smaro.**

Na cilju

V jutranjem svitu na dan prvega novembra nadaljuje karavana svojo pot, da bi še istega dne prispela v Smaro. Šejka jašeta naprej, Vieuchangeu, Mahbulu in Chibaniju pomigneta, naj zaostanejo, ker si hočeta najprej ogledati pokrajino. Čez nekaj ur se vrneta in poročata, da je v okolici mesta strašen vrvež ljudi: tritisoč šotorov Regibatov, dvatisoč pa Tlamidov. Mesto samo je prazno; najboljša prilika, da se utihotapijo v mesto. Kasneje bo gotovo eden rodov odšel v mesto.

V tretjič skrijejo Vieuchangea v njegovo potujočo ječo. Ob misli, da bo čez nekaj ur šel skozi vrata Smare, mu prične srce burno biti.

Kamele se vzpenjajo na neki breg. Na vrhu se šejk Ait Šogutov približa košari. Glas se mu trese od ganotja, ko pravi: »Glej!«

Vieuchange se hoče oprostiti svoje ječe, ne misli na nič, se ne boji nobene nevarnosti, on hoče videti. Kamela se vleže, on skoči iz košare. Šejka, peneča se jeze, se vržeta nanj, eden ga s pestjo udari po roki:

»In če te zagledajo...?«

Vieuchange sliši, kako kriči v vročici:

»Mir! Kdo je tu gospodar?«

In mimo četvorice mož, ki ne morejo razumeti, kaj je sicer tako mirnega moža tolikanj spremenilo, omahujoče stopa naprej.

(Nadaljevanje sledi.)

Grotesken drsalec na jezeru Sankt Moritz.

Križaljka

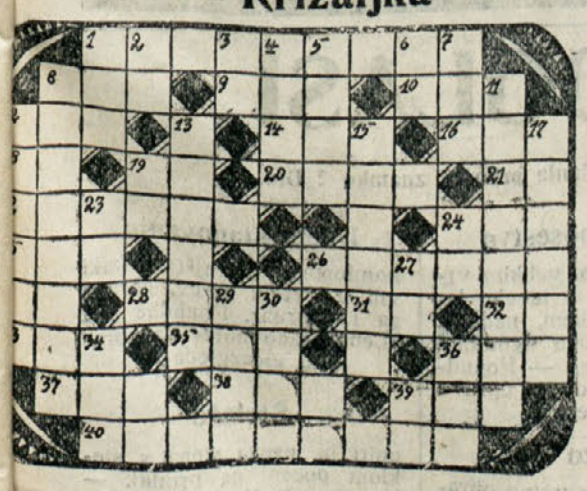

Vodoravno: 1. plinomer. 2. žensko krstno ime. 9. trpljenje. 10. tečaj. 12. vrsta noja. 14. časovna doba. 16. ubod. 18. ti (nemško). 19. ploskovna mera. 20. pokrajina v Indiji. 21. svojeročno. 22. Lortzingova opera. 24. Žuželka. 25. žensko krstno ime. 26. mesto v Dalmaciji. 28. napraviš, ko zavzameš oviro. 31. predlog. 32. kem. znak za barij. 33. prednik. 35. mesto na Finskem. 36. bog vetra. 37. ptič. 38. mesto na južnem Tirolskem. 39. pritok Donave. 40. inštrument.

Navpično: 1. antilopa. 2. kratica poročevalskega urada. 3. reka v Rusiji. 4. časovni pojav. 5. vzgon. 6. pesnitev. 7. ugrabitev. 8. polarni raziskovalec. 11. mesto na Portugalskem. 12. ime angleškega kralja. 13. zdravilna rastlina. 15. običaj. 17. razgrajanje (tujka). 19. lenivec. 23. potrditev. 27. oblika pom. glagola. 29. konjska muha. 30. del voza. 34. prebivališče. 36. število. 39. veznik.

REŠITEV KRIŽALJKE v štev. 3.

Vodoravno: 1. češplje. 5. Breda. 6. mlaka. 8. Lia. 10. brod. 12. Leda. 13. Nioba. 14. vemo. 16. žila. 18. nag. 20. obara. 21. otava. 22. Amerika.

Navpično: 1. črevo. 2. špal. 3. lama. 4. Enare. 5. bobovec. 7. Alabama. 9. Isola. 11. dno. 12. laž. 15. mlada. 17. Ivana. 18. Nace. 19. Gobi.

OPOMBE

Človek in zrakoplov se tem bolj napihujeta, čim više se dvigata.

*

Brez pozitivne vere živi človek težko, brez vsake vere pa še veliko težje.

*

Kadar se ženske starajo, se kregajo s svojim ogledalom.

*

So ženske, ki karijere ustvarjajo, in druge, ki jih uničujejo.

*

Tempo časa: Prej so starši vzgajali svoje otroke, zdaj otroci vzgajajo starše.

*

Če nosimo na sebi dedni greh, zakaj ne tudi dedne čednosti?

*

Visoka turistika: Človek lahko strmoglavi tudi z višine človeštva.

*

Če pravimo, ta človek ima več denarja kakor pameti, s tem še ni rečeno, da je bogat.

Ne samo neveste in ženini

marveč vsakdo, ki hoče kupiti blago za obleke in druge manufakturne potrebščine, naj ne pozabi, da dobi pri veliki izbiri tudi najcenejše.

ANTON MACUN

manufakturna in konfekcijska trgovina

Maribor, Gosposka ul. 8-10

Mariborske prireditve:

Gledališče: Na sv. Treh kraljev dan ob 15. uri: **»Pastirček Peter in kralj Briljantin«**, otroška predstava, znižane cene. — Ob 20. uri: **»Deseti brat«**. Znižane cene. Zadnjič.

V nedeljo 7. jan. ob 15. uri **»Študentje smo«**, znižane cene, zadnjič. — Ob 20. uri **»Mala Floramye«**, opereta.

Grajski kino: monumentalni film **»Cesarski lovci v ognju.«** V glavnih vlogah Brigita Helm in Karl Ludwig Diehl.

Kino Union: »V planinskem raju.« (Harry Piel.)

Društva: Na sv. Treh kraljev dan ob 18. uri čajanka »Pomočniškega odbora združenih trgovcev« v mali dvorani »Union«.

Živali! Nema bitja, ki se ne znajo ne smejati, ne jokati, a imajo vendar veliko srca.

Resolucija niške skupščine

Poročali smo že o veliki aktivnosti, ki jo kaže nova zvezina glavna uprava. Danes priobčujemo besedilo resolucije, ki jo je sprejela zvezina skupščina v Nišu dne 12. novembra 1933 in ki je bila poslana g. predsedniku kraljevske vlade ter gg. ministrom prosvete, telesne vzgoje naroda, trgovine in industrije ter vojske in mornarice.

Resolucija se glasi:

»Skupščina zveze skavtov kraljevine Jugoslavije želi, da se čimprej uredijo ti-le odnosi:

1. da se zagotovijo Zvezi skavtov kraljevine Jugoslavije enake pravice, kakor drugim sličnim organizacijam;

2. da se ji zagotovi stalna državna denarna podpora za pravilno delo v državi in za udeležbo na vseslovanskih ter mednarodnih zletih in prireditvah;

3. da se dopolni zakon o srednjih šolah in drugi šolski zakoni, ter da se dovoli dijakom članstvo v skavtski zvezi brez kakih komplikacij;

4. da se nameščencem vseh šol dovoli snovanje skavtskih edinic in aktivno delo ter sodelovanje v skavtski organizaciji;

5. da se dovolijo v vseh šolah, kjer je to mogoče, sobe (»stani«) za čisto dijaške edinice, za delo in vaje; kjer pa to ni mogoče, naj se dovoli sestajanje izven šol;

7. da se tudi za skavte odobre olajšave v vojaški službi;

8. da se dovoli častnikom, podčastnikom, kaplarjem in redovom ter učencem vojaških šol aktivno članstvo v skavtski zvezi, da se lahko v našem pokretu udejstvujejo kot vodje, instruktorji ter kot drugi funkcijonarji, in da se dovoli osnovanje posebnih vojaških skavtskih edinic; skavtom-vojakom naj se dovoli udeležba na vseh skavtskih prireditvah v skavtskem kroju;

9. da se odobrijo vozne olajšave članom jugoslovanske skavtske zveze, kadar potujejo v službi organizacije, da se dajo brezplačne karte na železnicah in ladjah za pregled in nadzorstvo nad stegi. Ravno tako naj se dovolijo vozne olajšave tudi za prenos opreme ter za skavte, ki potujejo na tabore, izlete ter druge skavtske prireditve. Zvezi in njenim edinicam naj se za uradno dopisovanje dovoli oprostitev poštnine;

10. da se zveza in njene edinice oproste plačila taks na prošnje ter vloge itd., ki so naslovljene na oblastva, in da se vse skavtske prireditve oproste plačila taks in davščin;

11. da se zaščiti nošnja skavtskega kroja samo za organizirane zvezine člane;

12. da se podprejo zveza, župe in njene edinice pri postavljanju domov, pri organizaciji skavtskih šol, tečajev in taborov ter da se tudi skavtskim edinicam nudi vsa pomoč, kakor organizacijam, društvom in ustanovam, ki spadajo v kompetenco ministrstva za telesno vzgojo naroda;

13. da se v tem ministrstvu nastavi strokovni referent za skavtizem, in to v soglasju z glavno upravo, in da v vseh vprašanjih telesne vzgoje vpraša za mnenje tudi skavtska zveza;

14. da se dovoli državnim nameščencem sodelovanje v pokretu in da se jim dajo po potrebi tudi dopusti;

15. da se zvezi in njenim edinicam odobri za pijonirske vaje ter za taborne potrebe sekanje v državnih gozdovih;

16. da se zvezi in njenim edinicam stavijo na razpolago vsa izdanja državnih ustanov, ki služijo za propagando in prosveto;

17. da se omogoči delo za osnovanje delavskih in kmečkih skavtskih edinic;

18. da državne ustanove, zlasti šole, higijenske ustanove, šumske uprave itd. podprejo skavtski pokret v delu;

19. da se omogočijo tečaji ter šole za skavtske vodje ter instruktorje.

Alarm-blagajna

prikladna, poniklovana ročna kaseta s posebno električno napravo Vas varuje pred **vlomom** in tatvino

Pojasnila in naročila:

„Jugoautomat" - Maribor
Aleksandrova cesta 11/I.
Sprejmejo se zastopniki

TUJSKO-PROMETNA ZVEZA MARIBOR
TOURIST-OFFICE, Zastopništvo društva „PUTNIK" d. d.

Aleksandrova cesta 35
blizu kolodvora / Tel. 2123

Brzojavni nasl.: Putnik Maribor
Poštni čekovni račun štev. 14.720

Prodaja železniških voznih kart za tu- in inozemstvo po originalnih cenah brez pribitka. Izdaja voznih kart za plovbe po Jadranu. Zastopništvo društva Wagon lits. Oskrbovanje potnih vizumov za vse države. Reklamacije za železniški promet. Zavarovanje proti nezgodam na potovanjih itd. ***Kupujte vozne karte le pri „Putniku".*** *Nakup in prodaja vseh valut po najboljših dnevnih tečajih. Brezplačne informacije za potovanja itd. itd.* ***Menjalnica: Maribor, Aleksandrova cesta 35, telefon 21-22 in Glavni kolodvor, telefon 26-69***

Ovojni papir

z natiskom, v raznih barvah, na podlagi najnovejših osnutkov, izdeluje najhitreje in po najnižjih cenah

Mariborska tiskarna d. d., Jurčičeva ul. 4.

LEBEN-EIGL

DAMSKI ČESALNI SALON

Trajni kodri / Vodna ondulacija
Barvanje las / Negovanje lic in rok

Maribor, Gosposka ul. 28, na dvorišču

Jos. Karničnik

MARIBOR, GLAVNI TRG ŠT. 11

Tovarniška zaloga perila
Modna trgovina
Bogata izbira!

BETKA LEŠNIK

Specijalna trgovina dežnikov

MARIBOR, GOSPOSKA ULICA ŠT. 14

Prva tvornica

najlepših albumov za fotografične slike in razglednice, kakor tudi spominskih knjig in drugih brezkonkurenčnih predmetov je danes le

industrija in veletrgovina

Vilko Weixl

v Mariboru

Kdor hoče kupiti najboljše in tudi zares poceni, naj zahteva povsod in vsikdar le te domače izdelke pod znamko „Wevimax"

Najcenejše in najboljše usnje in čevljarske potrebščine dobite v

usnjarni Viktor Kosi

na Kralja Petra trgu 9 v Mariboru

Dobro in poceni blago dobite

v Tekstilnem bazarju

J. Trpin, Maribor, Vetrinjska 15

„Ljudska samopomoč"
registrir. pomožna blagajna za slučaj smrti
MARIBOR,
Grajski trg štev. 7
sprejema vse zdrave osebe od 17.–70. leta

KANC MAKSO
drogerija, parfumerija, Foto-manufaktura
Maribor
Gosposka ulica štev. 33

MALI OGLASI

Za odgovor na pismena vprašanja priložiti znamko 2 Din.

Pisarniško opremo

dobro ohranjeno, klubsko garnturo, omaro za knjige, ameriško pisalno mizo, kupimo. — Ponudbe pod »Pisarna« na upr. »Razgleda«.

Foto-kamera

Leonar aplanat 10×15, izborna za pokrajinske slike, je z vsemi pripadki na prodaj po ugodni ceni. — Ponudbe pod »500« na upravo »Razgleda«.

Otroški vozček

dobro ohranjen, in moderna plinska peč, malo rabljena, ugodno naprodaj. Vprašati Trstenjakova 12 (Fras).

Majhno posestvo

z gosposko vilo, velikim vrtom, gozdičem, v idealni legi na Gorenjskem, nedaleč od Ljubljane, pod ugodnimi pogoji na prodaj. — Ponudbe pod »Idealno« na upravo »Razgleda«.

Avto

lepa limuzina, izvrstno ohranjen, je na prodaj. Naslov pove uprava »Razgleda«.

Lepo vilo

z vrtom in stranskimi poslopji na prijaznem kraju v ljubljanski okolici prodam ali zamenjam z vilo v Mariboru. Ponudbe pod »Vila« na upravo »Razgleda«.

Iščem stanovanje

komfortno, najrajši v kaki vili, z vrtom in ev. garažo za 1. februar. Ponudbe pod »Lepo stanovanje« na upravo »Razgleda«.

Štelaže

pulti in lesena stena s steklom poceni na prodaj. — Vprašati Ruška cesta 2 — Konfekcija perila.

KUPIMO

stare letnike nemških ilustriranih revij, kakor »Lustige Blätter«, »Berliner Illustrierte«, »Münchener Illustrierte« in druge. Ponudbe pod »Revie« na upravo »Razgleda«.

›DUNAV‹

ZAVAROVALNA DELNIŠKA DRUŽBA V ZAGREBU
Podružnica za Slovenijo v Ljubljani
Aleksandrova cesta v lastni palači
Generalna reprezentanca v Mariboru
Aleksandrova cesta 11, I (nad Celjsko posojilnico)
obavlja vse zavarovalne posle

Izdaja konzorcij »Razgleda«, predstavnik Andrej Oset, ureja Josip Fr. Knaflič; tiska Ljudska tiskarna d. d., predstavnik Josip Ošlak — vsi v Mariboru.